

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

11 iulie 2019*

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru – Accize la alcool și băuturi alcoolice –
Articolul 110 TFUE – Directiva 92/83/CEE – Directiva 92/84/CEE – Regulamentul (CE)
nr. 110/2008 – Aplicarea unei rate mai scăzute a accizei la fabricarea produselor tradiționale denumite
tsipouro și tsikoudia”

În cauza C-91/18,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 258
TFUE, introdusă la 8 februarie 2018,

Comisia Europeană, reprezentată de A. Kyratsou și de F. Tomat, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Republicii Elene, reprezentată de M. Tassopoulou și de D. Tsagkaraki, în calitate de agenți,

pârâtă,

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din domnul T. von Danwitz, președinte de cameră, și domnii C. Vajda și A. Kumin (raportor),
judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatei generale,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: greaca.

Hotărâre

- 1 Prin cererea introductivă, Comisia Europeană solicită Curții să constate că Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin:
  - în temeiul articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice (JO 1992, L 316, p. 21, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 152) coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din această directivă, precum și în temeiul articolului 110 TFUE, prin adoptarea și prin menținerea în vigoare a unei legislații care aplică o rată a accizei redusă cu 50 % în raport cu rata națională standard pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de întreprinderile de distilare, denumite „distilatoare sistematice”, în timp ce băuturile alcoolice importate din alte state membre sunt supuse accizei naționale standard, și
  - în temeiul articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta și cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice (JO 1992, L 316, p. 29, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 159), precum și în temeiul articolului 110 TFUE, prin adoptarea și prin menținerea în vigoare a unei legislații care aplică, în condițiile prevăzute de această legislație, o rată a accizei foarte redusă pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de micii distilatori, denumiți „ocazionali”, în timp ce băuturile alcoolice importate din alte state membre sunt supuse accizei naționale standard.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 2 Al șaisprezecelea, al șaptesprezecelea și al douăzecilea considerent ale Directivei 92/83 au următorul cuprins:

„întrucât statelor membre trebuie să li se permită aplicarea unor accize reduse sau scutirea de accize pentru unele produse cu caracter regional sau tradițional;

întrucât, în cazul în care statelor membre li se permite aplicarea unor accize reduse, acestea nu trebuie să aibă drept efect denaturarea concurenței în interiorul pieței interne;

[...]

întrucât, totuși, statelor membre trebuie să li se permită aplicarea opțională a scutirilor legate de utilizările finale pe teritoriul lor;”.

- 3 Articolul 19 din această directivă prevede:

„(1) Statele membre aplică o acciză la alcoolul etilic în conformitate cu prezenta directivă.

(2) Statele membre își stabilesc ratele în conformitate cu Directiva 92/84/CEE.”

- 4 Articolul 20 din Directiva 92/83 prevede:

„În sensul prezentei directive, termenul «alcool etilic» se referă la:

- toate produsele cu o tărie alcoolică reală pe volum de peste 1,2 % vol. și sub codurile NC 2207 și 2208, chiar dacă aceste produse sunt conținute în alt produs sub alt capitol din NC;

[...]”

5 Articolul 21 din această directivă prevede:

„Acciza la alcoolul etilic este stabilită la hectolitru de alcool pur la 20 °C și este calculată în funcție de numărul de hectolitri de alcool pur. Sub rezerva dispozițiilor articolului 22, statele membre aplică aceeași acciză la toate produsele la care se poate aplica acciza pe alcool etilic.”

6 Articolul 22 din directiva menționată prevede:

„(1) Statele membre aplică accize reduse la alcoolul etilic produs de distilării mici în următoarele limite:

- accizele reduse, care pot fi mai mici decât acciza minimă, nu pot fi aplicate întreprinderilor producătoare de mai mult de 10 hectolitri de alcool pur pe an. Totuși, statele membre care aplicau accize reduse la 1 ianuarie 1992 pentru întreprinderile producătoare de 10-20 de hectolitri de alcool pur pe an pot continua să le aplice;
- accizele reduse nu se stabilesc la mai mult de 50 % sub acciza națională standard.

(2) În sensul accizelor reduse, termenul «distilerie mică» se referă la o distilerie care este independentă din punct de vedere legal și economic de altă distilerie și care nu funcționează sub licență.

[...]

(4) Statele membre pot stabili dispoziții prin care alcoolul produs de micii producători să fie introdus în liberă circulație imediat după obținere (cu condiția ca producătorii să nu se ocupe ei înșiși de tranzacții în interiorul Comunității) fără a fi supuși acordurilor de accizare pentru depozitare, ci să fie accizați definitiv pe baza unui preț global.

[...]”

7 Articolul 23 din aceeași directivă prevede:

„Următoarele state membre pot aplica o rată redusă, care poate fi inferioară ratei minime, dar nu poate fi stabilită la mai mult de 50 % din acciza națională standard pe alcool etilic, la următoarele produse:

[...]

2. Republica Elenă, în ceea ce privește băuturile spirtoase cu aromă de anason menționate în Regulamentul (CEE) nr. 1576/89 [al Consiliului din 29 mai 1989 de stabilire a normelor generale cu privire la definirea, desemnarea și prezentarea băuturilor spirtoase (JO 1989, L 160, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 7, p. 76)], care sunt incolore și au un conținut de zahăr de 50 grame sau mai puțin pe litru și în care cel puțin 20 % din concentrația alcoolică a produsului final este compusă din alcool aromatizat prin distilare în aparate tradiționale de necarbonat din aramă cu o capacitate de 1 000 litri sau mai puțin.”

8 Regulamentul nr. 1576/89 a fost abrogat și înlocuit prin Regulamentul (CE) nr. 110/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind definirea, desemnarea, prezentarea, etichetarea și protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 1576/89 (JO 2008, L 39, p. 16).

9 Articolul 4 din Regulamentul nr. 110/2008 prevede:

„Băuturile spirtoase se clasifică în categorii în conformitate cu definițiile prevăzute în anexa II.”

10 Potrivit anexei II la acest regulament:

„[...]

6. Rachiu de tescovină de struguri sau marc

- (a) Rachiul de tescovină de struguri sau marcul este băutura spirtoasă care îndeplinește următoarele condiții:
  - (i) este obținută exclusiv din tescovină de struguri, fermentată sau distilată fie direct prin vapori de apă, fie după un adaos de apă;
  - (ii) la tescovina de struguri se pot adăuga drojdii într-o proporție care să nu depășească 25 kg de drojdii la 100 kg de tescovină de struguri;
  - (iii) cantitatea de alcool obținută din drojdii nu depășește 35 % din cantitatea totală de alcool din produsul finit;
  - (iv) distilarea se efectuează în prezența tescovinelor ca atare, la mai puțin de 86 % vol.;
  - (v) redistilarea la aceeași concentrație alcoolică este autorizată;
  - (vi) are un conținut în substanțe volatile mai mare sau egal cu 140 de grame la hectolitrul de alcool 100 % vol. și are un conținut maxim în metanol de 1 000 grame la hectolitrul de alcool 100 % vol.
- (b) Concentrația alcoolică minimă în volum a rachiului de tescovină de struguri sau marc este de 37,5 %.
- (c) Nu are adaos de alcool, în sensul definiției de la punctul 5 din anexa I, diluat sau nu.
- (d) Rachiul de tescovină de struguri sau marcul [nu] este aromatizat. Aceasta nu exclude metodele tradiționale de producție.
- (e) Rachiul de tescovină de struguri sau marcul poate conține numai adaos de caramel în scopul de a adapta culoarea.

[...]

28. Anis

- (a) Anis este băutura spirtoasă pe bază de anason a cărei aromă caracteristică provine exclusiv de la anasonul verde (*Pimpinella anisum* L.) și/sau de la anasonul în stea (*Illicium verum* Hook f.) și/sau de la anasonul dulce (*Foeniculum vulgare* Mill.).
- (b) Concentrația alcoolică minimă în volum a băuturii spirtoase «anis» este de 35 %.
- (c) Numai substanțele și preparatele aromatizante naturale conforme definițiilor de la articolul 1 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și de la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din Directiva 88/388/CEE pot fi utilizate la prepararea băuturii spirtoase «anis».

29. Anis distilat

- (a) Anis distilat este anis care conține alcool distilat în prezența semințelor menționate la categoria 28 litera (a) și, în cazul indicațiilor geografice, în prezența masticului, a altor semințe aromatice, plante sau fructe, cu condiția ca acest alcool să constituie minimum 20 % din concentrația alcoolică a anisului distilat.
- (b) Concentrația alcoolică minimă în volum a băuturii spirtoase «anis distilat» este de 35 %.
- (c) Numai substanțele și preparatele aromatizante naturale conforme definițiilor de la articolul 1 alineatul (2) litera (b) punctul (i) și de la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din Directiva 88/388/CEE pot fi utilizate la prepararea băuturii spirtoase «anis distilat».

[...]”

- 11 Potrivit articolului 15 alineatul (2) din regulamentul menționat, indicațiile geografice ale băuturilor spirtoase sunt înregistrate în anexa III la acesta. Punctele 6 și 29 din această anexă sunt redactate după cum urmează:

„Categorie de produse	Indicație geografică	Țara de origine (originea geografică exactă este descrisă în dosarul tehnic)
6. Grape marc spirit		
	<i>Marc de Champagne/Eau-de-vie de marc de Champagne</i>	Franța
	[...]	[...]
	<i>Aguardente Bagaceira Bairrada</i>	Portugalia
	[...]	[...]
	<i>Orujo de Galicia</i>	Spania
	<i>Grappa</i>	Italia
	[...]	[...]
	<i>Τσικουδιά/Tsikoudia</i>	Grecia
	<i>Τσικουδιά Κρήτης/Tsikoudia de Creta</i>	Grecia
	<i>Τσίπουρο/Tsipouro</i>	Grecia
	<i>Τσίπουρο Μακεδονίας/Tsipouro de Macedonia</i>	Grecia
	<i>Τσίπουρο Θεσσαλίας/Tsipouro de Tesalia</i>	Grecia
	<i>Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro de Tyrnamos</i>	Grecia
	<i>Eau-de-vie de marc de marque nationale luxembourgeoise</i>	Luxemburg
	<i>Ζιβανία/Τζιβανία/Ζιβάνα/Zivania</i>	Cipru
	<i>Törkölypálinka</i>	Ungaria
[...]		
29. Anis distilat		
	<i>Ouzo/Ούζο</i>	Cipru, Grecia
	<i>Ούζο Μυτιλήνης/Ouzo de Mitilene</i>	Grecia
	<i>Ούζο Πλωμαρίου/Ouzo de Plomari</i>	Grecia
	<i>Ούζο Καλαμάτας/Ouzo de Kalamata</i>	Grecia
	<i>Ούζο Θράκης/Ouzo de Thrace</i>	Grecia
	<i>Ούζο Μακεδονίας/Ouzo de Macedonia</i>	Grecia”

12 Articolul 3 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 92/84 prevede:

„De la data de 1 ianuarie 1993, rata minimă a accizelor la alcool [...] se stabilește la 550 [de euro] per hectolitru de alcool pur.”

Dreptul elen

13 Articolul 4 alineatul (3) litera (b) din Legea 3845/2010 (FEK A'65/6.5.2010) prevede:

„Se aplică o acciză la alcoolul etilic la o rată redusă cu cincizeci la sută (50 %), în raport cu rata standard în vigoare, pentru alcoolul etilic destinat fabricării de ouzo sau conținut în tsipouro și în tsikoudia. Această rată redusă este stabilită la o mie două sute douăzeci și cinci (1 225) de euro pe hectolitru de alcool etilic anhidru.”

14 Articolul 82 din Legea 2960/2001 (FEK A'265/22.11.2001), astfel cum a fost modificată prin Legea 2969/2001 (FEK A'281/18.12.2001), intitulat „Impozitarea tsipouro sau a tsikoudia a distilatorilor «ocazionali» de primă categorie”, are următorul cuprins:

„1. Tsipouro și tsikoudia fabricate din rachiu de tescovină de struguri și din alte substanțe autorizate de micii distilatori (ocazionali), conform articolului 7 alineatul E din Legea 2969/2001, sunt supuse unei impozitări forfetare de cincizeci și nouă de eurocenți (0,59 euro) pe kilogramul de produs finit.

2. Plata taxei se efectuează la emiterea autorizației de distilare, pe baza declarației beneficiarului privind cantitatea de tescovină de struguri sau de alte substanțe autorizate pe care intenționează să le utilizeze și a cantității de tsipouro sau de tsikoudia pe care o va produce.

3. Introducerea în consum a produsului sus-menționat se efectuează fără restricții de loc sau de timp, prin emiterea documentelor fiscale prevăzute de lege.”

15 Articolul 7 alineatul E punctele 1, 3 și 8 din Legea 2969/2001 prevede:

„1) Viticultorii și producătorii celorlalte substanțe prevăzute la alineatul (2) sunt autorizați să distileze materiile prime din producția lor [...] pe o perioadă de două luni definită între data de 1 august a fiecărui an și cea de 31 iulie a anului următor pentru fiecare municipalitate sau unitate municipală ori comună de către șeful regiunii vamale vizate. [...]

[...]

3) Pentru distilare este necesară o autorizație eliberată de biroul vamal pe raza căruia este instalat aparatul tradițional care va servi la distilare. Această durată nu poate depăși pentru fiecare producător maximum opt perioade de 24 de ore, succesive sau separate și depinde de cantitatea de materii prime destinate distilării. [...]

[...]

8) Produsul finit este introdus în consum de producătorii înșiși sau de cumpărători, cu documentele fiscale prevăzute de Codul registrelor contabile, vrac, în recipiente din sticlă, fără nicio formă de standardizare. Dacă producătorul distribuie el însuși produsul, acesta este însoțit de autorizația de distilare și de chitanța de plată a accizei.”

Procedura precontencioasă

- 16 Comisia a fost sesizată cu o plângere care viza rata accizelor aplicabile în temeiul legislației elene în cazul băuturilor alcoolice denumite tsipouro și tsikoudia. După ce a examinat această plângere, Comisia a adresat Republicii Elene, la 28 octombrie 2011, o scrisoare de punere în întârziere prin care îi indica faptul că nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin, pe de o parte, în temeiul Directivelor 92/83 și 92/84 și, pe de altă parte, al articolului 110 TFUE.
- 17 Republica Elenă a răspuns prin scrisoarea din 11 aprilie 2012, comunicând Comisiei, printre altele, intenția sa de a modifica legislația națională privind micii distilatori.
- 18 În lipsa unor informații privind modificările legislative anunțate, solicitate printr-o scrisoare din 20 iunie 2012 adresată Republicii Elene, Comisia a trimis, la 27 septembrie 2013, o scrisoare de punere în întârziere complementară, la care Republica Elenă a răspuns la 11 aprilie 2014.
- 19 Întrucât a considerat nesatisfăcător răspunsul oferit de Republica Elenă, Comisia a adresat, la 25 septembrie 2015, un aviz motivat acestui stat membru, în care își menținea reproșurile exprimate în scrisoarea de punere în întârziere și în scrisoarea de punere în întârziere complementară. Comisia invita statul membru menționat să ia măsurile necesare pentru a se conforma avizului motivat în termen de două luni de la primirea acestui aviz.
- 20 În răspunsul din 21 ianuarie 2016, Republica Elenă a indicat intenția sa de a efectua o modificare a legislației naționale existente, pe de o parte, extinzând rata redusă a accizei cu 50 % în raport cu rata națională standard pentru tsipouro și tsikoudia la celelalte rachiuri de tescovină de struguri provenite din alte state membre, pe de altă parte, în ceea ce privește fabricarea tsipouro și a tsikoudia de către micii distilatori, prin aplicarea acestei rate a accizei reduse cu 50 %, limitând totodată producția la 120 de kilograme pe an și pe producător, și prin stabilirea destinației acesteia numai pentru consumul privat, orice comercializare fiind interzisă.
- 21 La 11 februarie 2016, Comisia a indicat Republicii Elene că acest proiect legislativ nu poate răspunde obligațiilor care îi revin în temeiul, pe de o parte, al Directivelor 92/83 și 92/84 și, pe de altă parte, al articolului 110 TFUE.
- 22 Întrucât nu a primit nicio informație suplimentară din partea Republicii Elene, Comisia a introdus prezenta acțiune.

Cu privire la acțiune

- 23 În susținerea acțiunii formulate, Comisia avansează două motive, întemeiate pe încălcarea, pe de o parte, a articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din aceasta, precum și a articolului 110 TFUE și, pe de altă parte, a articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta și cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 92/84, precum și a articolului 110 TFUE.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din aceasta, precum și a articolului 110 TFUE

Argumentația părților

- 24 Primul motiv al Comisiei cuprinde două aspecte.

- 25 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, Comisia arată că legislația elenă privind accizele aplicabile pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de întreprinderile de distilare, denumite „distilatoare sistematice”, nu este compatibilă cu articolele 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din aceasta.
- 26 În această privință, Comisia arată că, potrivit articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83, Republica Elenă este obligată să aplice rata standard a accizei pentru tsipouro și tsikoudia, iar nu o rată redusă cu 50 % față de această rată. Nicio excepție de la acest principiu nu poate fi admisă decât dacă este permisă în mod explicit de dreptul Uniunii. Or, articolul 23 din această directivă nu ar admite excepții decât pentru două produse, printre care nu s-ar număra tsipouro și tsikoudia.
- 27 O interpretare extensivă a articolului 23 din Directiva 92/83, care constituie o dispoziție derogatorie, ar fi exclusă. Astfel, în conformitate cu Regulamentul nr. 1576/89, înlocuit de Regulamentul nr. 110/2008, tsipouro și tsikoudia ar aparține unei categorii de băuturi spirtoase total diferite de cea din care face parte ouzo, vizat la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 92/83. În cazul în care Republica Elenă este convinsă că, în raport cu similitudinea produselor în cauză, tsipouro și tsikoudia ar trebui să fie incluse în dispoziția derogatorie reprezentată de articolul 23 din această directivă în același temei ca și ouzo, ea ar trebui să facă demersurile necesare în acest scop la nivel legislativ.
- 28 În acest context, Comisia arată că, în plus, potrivit unei jurisprudențe a Curții, legiuitorul Uniunii nu a avut intenția de a permite statelor membre, în mod discreționar, să instituie regimuri derogatorii de la cele prevăzute de Directiva 92/83 (Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Ungaria, C-115/13, nepublicată, EU:C:2014:253, punctul 35).
- 29 În cadrul celui de al doilea aspect al primului motiv, Comisia reproșează Republicii Elene că nu și-a respectat obligațiile impuse atât de articolul 110 primul paragraf TFUE, cât și de articolul 110 al doilea paragraf TFUE.
- 30 În ceea ce privește articolul 110 primul paragraf TFUE, care prevede că „[n]iciun stat membru nu aplică, direct sau indirect, produselor altor state membre impozite [...] mai mari decât cele care se aplică, direct sau indirect, produselor naționale similare”, Comisia susține că noțiunea de similitudine trebuie să fie interpretată în mod extensiv.
- 31 În această privință, Comisia susține că, pentru a aprecia similitudinea dintre două produse, este necesar să se examineze în special caracteristicile lor obiective. Or, caracteristicile enumerate la punctul 6 din anexa II la Regulamentul nr. 110/2008, referitoare la rachiuri de tescovină de struguri sau marc, ar fi cele pe care le întrunesc și tsipouro și tsikoudia. Astfel, aceste două produse ar fi similare cel puțin cu toate băuturile spirtoase importate care fac parte din categoria „rachiuri de tescovină de struguri sau marc”, în sensul Regulamentului nr. 110/2008.
- 32 În acest context, Comisia precizează că, în opinia sa, modalitatea în care este consumată o băutură nu poate fi considerată un criteriu de distincție între două băuturi, obiceiurile consumatorilor fiind variabile și neprezentând, așadar, calitatea unui criteriu imuabil.
- 33 În ceea ce privește articolul 110 al doilea paragraf TFUE, potrivit căruia „niciun stat membru nu aplică produselor altor state membre impozite interne de natură să protejeze indirect alte sectoare de producție”, Comisia consideră că această dispoziție interzice orice formă de protecționism fiscal indirect în cazul produselor importate care, deși nu sunt similare cu produse naționale, se află totuși într-un raport de concurență, fie și parțială, indirectă sau potențială, cu unele dintre ele.
- 34 În această privință, Comisia subliniază că tsipouro și tsikoudia se pot afla într-un raport de concurență cu băuturi spirtoase precum whisky-ul, ginul și votca.

- 35 În sfârșit, Comisia arată că, în opinia sa, vânzarea de băuturi spirtoase importate în Grecia a scăzut din anul 2010 în raport cu cea a băuturilor spirtoase de producție națională, acest fapt dovedind efectul protector al legislației elene referitoare la accize, vizată de prezenta acțiune.
- 36 Republica Elenă admite, în primul rând, în ceea ce privește susținerea Comisiei potrivit căreia legislația elenă referitoare la accize aplicabilă pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de întreprinderile de distilare, denumite „distilatoare sistematice”, nu este compatibilă cu articolele 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din această directivă, că ouzo, precum și tsipouro și tsikoudia aparțin, potrivit Regulamentului nr. 110/2008, unor categorii diferite de băuturi alcoolice, și anume ouzo categoriei „anis distilat”, iar tsipouro și tsikoudia categoriei „rachiu de tescovină de struguri sau marc”.
- 37 În opinia Republicii Elene, acest fapt nu înseamnă totuși în mod necesar că aceste băuturi spirtoase au caracteristici și calități diferite. Astfel, aplicarea aceleiași rate a accizei reduse cu 50 % pentru tsipouro și tsikoudia, precum și pentru ouzo ar putea fi întemeiată pe articolul 23 alineatul (2) din Directiva 92/83, în pofida faptului că această ultimă dispoziție trebuie să fie interpretată în mod strict.
- 38 În susținerea abordării sale, Republica Elenă arată că interpretarea articolului 23 alineatul (2) din Directiva 92/83 trebuie să fie efectuată în lumina cerințelor care reies din normele de drept de rang superior, în speță cele prevăzute la articolul 110 TFUE. Or, această dispoziție de drept primar ar avea ca obiect interzicerea oricărei discriminări fiscale.
- 39 Înlăturând argumentul Comisiei potrivit căruia articolul 110 TFUE urmărește să protejeze produsele provenite din alte state membre, în timp ce produsul la care face referire Republica Elenă în cadrul examinării sale cu privire la articolul 23 alineatul (2) din Directiva 92/83 este ouzo, de producție națională, acest stat membru respinge de asemenea reproșul Comisiei că nu și-a respectat obligațiile prevăzute la articolul 110 TFUE.
- 40 Astfel, Republica Elenă susține, în al doilea rând, că articolul 110 primul paragraf TFUE, care interzice statelor membre să aplice produselor celorlalte state membre impozite mai mari decât cele care se aplică produselor naționale similare, nu este încălcat de legislația elenă privind accizele în cauză. Astfel, potrivit acestui stat membru, tsipouro și tsikoudia, aromatizate sau nu, diferă de celelalte băuturi spirtoase importate, cum ar fi nu numai whisky-ul, ginul sau votca, ci și grappa sau zivania, și, în general, de băuturile spirtoase care aparțin categoriei rachiului de tescovină de struguri.
- 41 În acest context, Republica Elenă arată că condițiile stabilite în anexa II punctul 6 din Regulamentul nr. 110/2008 pe care trebuie să le îndeplinească un rachiu de tescovină de struguri sunt redactate în termeni foarte generali și că nu descriu caracteristicile calitative esențiale ale produsului. Astfel, nu s-ar ține seama în special de materia primă utilizată, marcul, și nici de metoda de distilare utilizată, care, ambele, au o influență determinantă asupra caracteristicilor organoleptice ale rachiului obținut.
- 42 În al treilea rând, în cadrul articolului 110 al doilea paragraf TFUE, care interzice statelor membre să aplice produselor celorlalte state membre impozite interne de natură să protejeze indirect alte sectoare de producție, Republica Elenă contestă și existența unui raport de concurență între, pe de o parte, tsipouro și tsikoudia și, pe de altă parte, alte băuturi spirtoase, cum sunt whisky-ul, ginul sau votca, precum și cele care aparțin categoriei rachiului de tescovină de struguri.
- 43 În acest context, Republica Elenă respinge în final afirmațiile Comisiei privind scăderea consumului de băuturi spirtoase importate. În această privință, arată că anii 2010-2012 au fost marcați de o perioadă de criză și că, prin urmare, ei nu pot fi luați în considerare pentru a trage concluzii sigure și fiabile cu privire la consumul de diferite categorii de băuturi spirtoase. Astfel, caracterul protector al legislației fiscale elene în beneficiul tsipouro și tsikoudia, pretins de Comisie, nu poate fi dovedit.

Aprecierea Curții

- 44 Cu titlu introductiv, trebuie să se arate că, atunci când o problemă este reglementată exhaustiv în mod armonizat la nivelul Uniunii, orice măsură națională referitoare la această problemă trebuie apreciată în raport cu dispozițiile acestei măsuri de armonizare exhaustivă, iar nu cu cele ale Tratatului FUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 martie 2013, Comisia/Franța, C-216/11, EU:C:2013:162, punctul 27, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Ungaria, C-115/13, nepublicată, EU:C:2014:253, punctul 38).
- 45 În această privință, este necesar să se constate că Directiva 92/83 a armonizat în mod exhaustiv structurile accizelor la alcool și băuturi alcoolice în cadrul Uniunii. Astfel, potrivit articolelor 19 și 21 din această directivă, statele membre stabilesc, în conformitate cu Directiva 92/84, în principiu, aceeași acciză la toate produsele la care se poate aplica acciza pe alcool etilic, excepțiile, care permit în anumite condiții statelor membre să stabilească rata menționată la un nivel mai scăzut decât cel al ratei minime, fiind enunțate în mod precis la articolele 22 și 23 din Directiva 92/83 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Ungaria, C-115/13, nepublicată, EU:C:2014:253, punctele 38 și 39).
- 46 În consecință, în aprecierea motivelor avansate de Comisie, Curtea trebuie să se limiteze la interpretarea Directivelor 92/83 și 92/84.
- 47 În speță, legislația națională în cauză aplică o rată a accizei redusă cu 50 % în raport cu rata națională standard pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de întreprinderile de distilare, denumite „distilatoare sistematice”, în timp ce băuturile alcoolice importate din alte state membre sunt supuse ratei standard a accizei.
- 48 În ceea ce privește excepția, care rezultă din articolele 19 și 21 din Directiva 92/83, de la principiul aplicării aceleiași rate a accizei pentru toate produsele supuse accizei pe alcool etilic prevăzute la articolul 23 din directiva menționată, această dispoziție derogatorie vizează, în mod neechivoc, în ceea ce privește Republica Elenă, exclusiv o „băutură spirtoasă cu aromă de anason”, și anume ouzo.
- 49 Ca dispoziție derogatorie care prevede un regim de excepție de la principiul general al stabilirii ratei accizelor, articolul 23 alineatul (2) din directiva menționată trebuie să fie interpretat în mod strict.
- 50 Or, în ceea ce privește scutirile sau reducerile ratelor accizelor specifice prevăzute de Directiva 92/83 pentru anumite categorii de băuturi, Curtea a statuat deja că, ținând seama de obiectivele acestei directive, precum și de textul celui de al șaptesprezecelea considerent al acesteia, care face referire la interdicția denaturării concurenței în cadrul pieței interne, legiuitorul Uniunii nu a avut intenția de a permite statelor membre, în mod discreționar, să instituie regimuri derogatorii de la cele prevăzute de Directiva 92/83 (Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Ungaria, C-115/13, nepublicată, EU:C:2014:253, punctul 35).
- 51 Deși rezultă din ceea ce precedă că articolele 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din aceasta trebuie interpretate în sensul că tsipouro și tsikoudia, întrucât nu fac parte, în stadiul actual al legislației Uniunii, dintre produsele vizate de regimul derogatoriu prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din această directivă, sunt supuse aceleiași rate a accizei ca toate produsele din alcool etilic care intră în domeniul de aplicare al directivei menționate, trebuie să se verifice totuși dacă această interpretare este infirmată de aprecierea dispozițiilor menționate în lumina articolului 110 TFUE. Astfel, Republica Elenă arată că, potrivit acestei abordări, articolul 23 alineatul (2) din Directiva 92/83 ar trebui să beneficieze de o interpretare largă, incluzând tsipouro și tsikoudia în domeniul său de aplicare.

- 52 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 110 TFUE are drept obiectiv asigurarea liberei circulații a mărfurilor între statele membre în condiții normale de concurență. În acest scop, articolul menționat vizează eliminarea oricărei forme de protecție care poate decurge din aplicarea unor impozite interne discriminatorii față de produsele provenind din alte state membre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 aprilie 2011, Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 53 În acest context, Curtea a decis că articolul 110 primul paragraf TFUE vizează garantarea neutralității depline a impozitelor interne față de concurența dintre produsele care se află deja pe piața internă și produsele din import (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 aprilie 2011, Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, punctul 35 și jurisprudența citată).
- 54 Așadar, reiese în mod clar din termenii articolului 110 TFUE că principiul neutralității fiscale, invocat de Republica Elenă, se referă numai la egalitatea de tratament dintre produsele naționale și produsele importate. Or, produsele la care face referire Republica Elenă în cadrul articolului 23 alineatul (2) din Directiva 92/83, în speță ouzo, precum și tsipouro și tsikoudia, sunt produse din producția națională.
- 55 În aceste condiții, trebuie amintit că, deși Curtea a recunoscut că principiul neutralității fiscale poate traduce, într-un context diferit, principiul egalității de tratament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 noiembrie 2011, The Rank Group, C-259/10 și C-260/10, EU:C:2011:719, punctul 61 și jurisprudența citată), ea a precizat că principiul neutralității fiscale nu permite, în sine, să se extindă domeniul de aplicare al unei scutiri. Astfel, acest principiu nu este o normă de drept primar, ci un principiu de interpretare, care trebuie aplicat în paralel cu principiul conform căruia scutirile sunt de strictă interpretare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 iulie 2012, Deutsche Bank, C-44/11, EU:C:2012:484, punctul 45).
- 56 Or, după cum s-a constatat la punctul 48 din prezenta hotărâre, articolul 23 alineatul (2) din Directiva 92/83 este o dispoziție de natură derogatorie care este clară și precisă.
- 57 Abordarea Republicii Elene care vizează interpretarea acestei dispoziții în lumina articolului 110 TFUE, în mod larg, incluzând și tsipouro și tsikoudia, trebuie, prin urmare, să fie respinsă.
- 58 În aceste condiții, primul motiv trebuie să fie admis.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta și cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 92/84, precum și a articolului 110 TFUE

Argumentația părților

- 59 Al doilea motiv al Comisiei cuprinde două aspecte.
- 60 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, Comisia arată că legislația elenă privind accizele aplicabilă pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de micii distilatori, denumiți „ocazionali”, nu este compatibilă cu articolele 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta, precum și cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 92/84.
- 61 În această privință, Comisia amintește că, potrivit articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83, Republica Elenă este obligată să aplice, în principiu, aceeași rată a accizei, stabilită în conformitate cu Directiva 92/84, pentru toate produsele supuse accizei la alcoolul etilic. Numai cu titlu excepțional și în limitele stabilite la articolul 22 din această directivă statele membre ar putea aplica rate reduse ale accizelor pentru alcoolul menționat atunci când acesta este produs de mici distilării.

- 62 Comisia arată că, potrivit legislației elene privind accizele în cauză, pe de o parte, tsipouro și tsikoudia produse de micii distilatori sunt supuse unei impozitări de 0,59 euro pe kilogram, ceea ce corespunde cu 59 de euro pe hectolitrul. Or, această impozitare ar fi net inferioară celor 50 % de reducere, permisă în temeiul articolului 22 alineatul (1) din Directiva 92/83, în raport cu rata națională standard minimă a accizei, stabilită, conform articolului 3 alineatul (1) din Directiva 92/84, la 550 de euro pe hectolitrul de alcool pur.
- 63 Pe de altă parte, potrivit Comisiei, legislația elenă menționată nu prevede pentru micile distilării, denumite „ocasionale”, plafoane de producție situate în limitele fixate la articolul 22 alineatul (1) din Directiva 92/83, în speță o producție de mai puțin de zece hectolitri de alcool pur pe an.
- 64 În cadrul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, Comisia reproșează Republicii Elene că nu și-a respectat, în ceea ce privește legislația sa privind accizele aplicabile pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de micii distilatori, denumiți „ocazionali”, obligațiile care rezultă atât din articolul 110 primul paragraf TFUE, cât și din articolul 110 al doilea paragraf TFUE. În această privință, Comisia face trimitere la argumentația sa expusă la punctele 29-35 din prezenta hotărâre.
- 65 Republica Elenă arată că micii distilatori, denumiți „ocazionali”, de tsipouro și de tsikoudia operează într-un cadru național specific care ține seama de o practică tradițională îndelungată. Vânzarea de tsipouro și de tsikoudia, produse în aparate extrem de simple, s-ar face numai vrac, de la particular la particular, și nu ar fi făcut niciodată obiectul unor tranzacții intracomunitare.
- 66 În ceea ce privește taxa aplicată, punctuală și forfetară, astfel cum este prevăzută la articolul 22 alineatul (4) din Directiva 92/83, ea ar avea un caracter simbolic, obiectivul său fiind în principal de a controla respectarea cadrului foarte strict în care micii distilatori, denumiți „ocazionali”, sunt obligați să acționeze.
- 67 În acest context, Republica Elenă face referire, în plus, la procesul-verbal al Consiliului „Ecofin” din 19 octombrie 1992, potrivit căruia statele membre care scutesc în mod tradițional producția de mici cantități de alcool destinate consumului privat pot continua să aplice aceste scutiri.

Aprecierea Curții

- 68 După cum s-a amintit la punctul 45 din prezenta hotărâre, structurile accizelor la alcool și băuturi alcoolice sunt armonizate în cadrul Uniunii, în special în ceea ce privește condițiile în care statele membre pot stabili rata accizei la un nivel mai scăzut decât cel al ratei minime. În consecință, al doilea motiv trebuie să fie examinat numai în raport cu dispozițiile Directivelor 92/83 și 92/84, care fac obiectul primului său aspect.
- 69 Comisia arată că legislația elenă privind accizele prevede pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de micii distilatori, denumiți „ocazionali”, o impozitare de 59 de euro pe hectolitrul, care este net inferioară celor 50 % de reducere, permisă în temeiul articolului 22 alineatul (1) din Directiva 92/83, în raport cu rata națională standard minimă a accizei, stabilită, conform articolului 3 alineatul (1) din Directiva 92/84, la 550 de euro pe hectolitrul de alcool pur.
- 70 În ceea ce privește această argumentație, trebuie amintit mai întâi că este cert că ratele minime ale accizei pe alcoolul etilic, prevăzute la articolele 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 3 din Directiva 92/84, nu sunt respectate de legislația elenă referitoare la accize în ceea ce privește tsipouro și tsikoudia fabricate de micii distilatori, denumiți „ocazionali”.
- 71 În continuare, este necesar să se arate că, desigur, Directiva 92/83 prevede scutiri sau reduceri ale ratelor accizelor specifice în ceea ce privește anumite categorii de băuturi sau anumite state membre. Totuși, ținând seama de obiectivele acestei directive, precum și de modul de redactare a celui de al

șaptesprezecelea considerent al său, care amintește că eventuale rate reduse nu trebuie să aibă drept efect denaturarea concurenței în interiorul pieței interne, este necesar să se concluzioneze că legiuitorul Uniunii nu a avut intenția de a permite statelor membre, în mod discreționar, să instituie regimuri derogatorii de la cele prevăzute de Directiva 92/83.

- 72 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în ceea ce privește efectele scutirilor unor mici cantități de alcool etilic pe piața internă, atunci când o problemă este reglementată în mod armonizat la nivelul Uniunii, orice măsură națională referitoare la această problemă trebuie apreciată în raport cu dispozițiile acestei măsuri de armonizare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Ungaria, C-115/13, nepublicată, EU:C:2014:253, punctul 38 și jurisprudența citată).
- 73 În acest context, Directivele 92/83 și 92/84 stabilesc ratele minime ale accizelor la alcoolul etilic fără a condiționa aplicarea acestora de efectul pe care producția și consumul privat al acestui alcool le-ar putea avea asupra pieței. Prin urmare, argumentația Republicii Elene potrivit căreia vânzarea de tsipouro și de tsikoudia de la particular la particular nu ar fi făcut niciodată obiectul unor tranzacții intracomunitare este lipsită de relevanță.
- 74 În ceea ce privește, în sfârșit, argumentația Republicii Elene potrivit căreia micii distilatori, denumiți „ocazionali”, de tsipouro și de tsikoudia operează într-un cadru național specific care ține seama de o practică tradițională îndelungată, trebuie să se sublinieze că, deși al șaisprezecelea considerent al Directivei 92/83 arată că statelor membre li se permite aplicarea unor accize reduse sau scutirea de accize pentru unele produse cu caracter regional sau tradițional, aceasta nu înseamnă totuși că o tradiție națională poate, în sine, să scutească statele membre menționate de obligațiile lor care decurg din dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Ungaria, C-115/13, nepublicată, EU:C:2014:253, punctul 44 și jurisprudența citată).
- 75 Din motive de exhaustivitate, rămâne de precizat că o declarație cuprinsă într-un proces-verbal al unui Consiliu „Ecofin” nu poate repune în discuție analiza efectuată la punctele 71-74 din prezenta hotărâre. Astfel, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că declarațiile formulate în etapa lucrărilor pregătitoare care conduc la adoptarea unei directive nu pot fi reținute pentru interpretarea acesteia atunci când conținutul lor nu își găsește nicio expresie în textul dispoziției în cauză și, prin urmare, când acestea nu au niciun efect juridic (Hotărârea din 10 aprilie 2014, Comisia/Ungaria, C-115/13, nepublicată, EU:C:2014:253, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 76 Decurge din ceea ce precedă că, prin adoptarea și prin aplicarea unei legislații care prevede că, în condițiile pe care le definește, producția de tsipouro și de tsikoudia aparținând micilor distilatori, denumiți „ocazionali”, este supusă ratei accizei de 59 de euro pe hectolitru, Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta și cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 92/84.
- 77 Rezultă din aceste elemente că al doilea motiv trebuie să fie admis.
- 78 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se constate că Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin:
- în temeiul articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din această directivă, prin adoptarea și prin menținerea în vigoare a unei legislații care aplică o rată a accizei redusă cu 50 % în raport cu rata națională standard pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de întreprinderile de distilare, denumite „distilatoare sistematice”, și
  - în temeiul articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta și cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 92/84, prin adoptarea și prin menținerea în vigoare a unei legislații care aplică, în condițiile prevăzute de această legislație, o rată a accizei foarte redusă pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de micii distilatori, denumiți „ocazionali”.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 79 În temeiul articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Republicii Elene la plata cheltuielilor de judecată, iar Republica Elenă a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară și hotărăște:

1) Republica Elenă nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin:

- în temeiul articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind armonizarea structurilor accizelor la alcool și băuturi alcoolice coroborate cu articolul 23 alineatul (2) din această directivă, prin adoptarea și prin menținerea în vigoare a unei legislații care aplică o rată a accizei redusă cu 50% în raport cu rata națională standard pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de întreprinderile de distilare, denumite „distilatoare sistematice”, și
- în temeiul articolelor 19 și 21 din Directiva 92/83 coroborate cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta și cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 92/84/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice, prin adoptarea și prin menținerea în vigoare a unei legislații care aplică, în condițiile prevăzute de această legislație, o rată a accizei foarte redusă pentru tsipouro și tsikoudia fabricate de micii distilatori, denumiți „ocazionali”.

2) Obligă Republica Elenă la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături